

POSTANOWIENIE

31 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 31 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R. B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,
na skutek skargi kasacyjnej R. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 3 marca 2022 r., I ACa 340/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

[PG]

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 3 marca 2022 r. (sygn. akt I ACa 340/21) pełnomocnik powoda R. B. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 oraz 4 k.p.c., przy czym odnośnie do przesłanki wskazanej w pkt. 4 k.p.c. skarżący ograniczył się jedynie do samego stwierdzenia, iż „przedstawione w niniejszej skardze zarzuty i ich uzasadnienie w odniesieniu do stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego wskazują na jej oczywistą zasadność” i już z tej chociażby przyczyny jego skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Odnosnie do przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący podjął próbę jej konkretyzacji poprzez sformułowanie pięciu zagadnień prawnych w postaci pytań adresowanych do Sądu Najwyższego dotyczących, ogólnie ujmując ich zawartość merytoryczną, wybranej problematyki przebiegu postępowania egzekucyjnego, konsekwencji jego umorzenia oraz doręczeń korespondencji na niewłaściwy adres dłużnika wraz ze skutkami prawnymi takiego doręczenia. W dalszej kolejności skarżący uściślając w czym upatruje powołaną przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. stwierdził, że zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości, którą skonkretyzował pytaniem: „czy powyższe zaniechanie ze strony wierzyciela stanowi niedokonanie przez niego czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania w rozumieniu art. 823 k.p.c. w brzmieniu sprzed 9 września 2016 roku?”.

Odnosząc się do zawartego w skardze kasacyjnej powoda wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z zaprezentowanym uzasadnieniem powołanych przezeń przesłanek należy stwierdzić, że w

orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż uzasadnienie takiego wniosku nawiązujące do instytucji przesądu, uregulowanej w art. 398⁹ k.p.c., stanowi jej dopełnienie. Jest to zatem obowiązek nałożony na skarżącego, polegający na wykazaniu argumentów przemawiających za tym, aby skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Rzetelne uzasadnienie omawianego wniosku polega na zaprezentowaniu w skardze odpowiedniego wyводу jurydycznego, argumentów świadczących o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Takiego wyводу skarżący jednak nie zaprezentował. Wprawdzie podjął próbę wykazania przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jednak ostatecznie zabieg ten nie przyniósł oczekiwanego przez skarżącego rezultatu. W orzecnictwie Sądu Najwyższego, konkretyzując powyższą przesłankę, wyjaśniono, bowiem, że za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, IC BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecnictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W rachubę wchodzi więc nie tylko określona staranność i nakład pracy w zredagowaniu zagadnienia, ale przede wszystkim o jurydyczne przedstawienie analizy stanu prawnego, orzecnictwa i wynikającego z tego problemu prawnego o takiej wadze, który może być uznany za istotne zagadnienie prawne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2007 r., II PK 159/07, niepubl.). Podstawowym, bowiem, celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz

wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Konfrontując zaprezentowane przez skarżącego wywody, celem dowiedzenia powołanej przesłanki przedsądu z wymogami stawianymi jej rzetelnemu wykazaniu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, należy stwierdzić, że wymaganiom tym powód nie sprostał. Sformułowanie, bowiem, kilku zagadnień w postaci pytań i ich lakoniczne uszczegółowienie nie oznacza, że przesłanka „istotnego zagadnienia prawnego” została dostatecznie wykazana. W dalszej kolejności stwierdzić należy też, że skarżący pod pozorem sprecyzowania zaprezentowanych zagadnień w istocie wdaje się w polemikę z ustaleniami stanu faktycznego i oceną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. W konsekwencji uszła uwagi skarżącego ta okoliczność, że powołana przez niego przesłanka ma charakter publicznoprawny, a podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego. Należy zdecydowanie podkreślić, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, bowiem jest on związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oraz dokonaną już oceną dowodów.

Odnosnie, natomiast, do powołanej przez powoda przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. stwierdzić trzeba, że również i w tym przypadku skarżący nie osiągnął pożądanego przez siebie rezultatu. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają interpretacji Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do przeciwnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepubl., z 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepubl. i z 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, niepubl.). Innymi słowy, wymaga się wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w

dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2023 r., I CSK 3274/22, niepubl.). Tych wymogów skarżący nie spełnił nie wykazując na tle interpretacji art. 823 k.p.c., że istnieje wątpliwość odnośnie do przyjętej lub dominującej wykładni tego przepisu poprzestając na zdawkowej wzmiance, iż, w szczególności, „w niniejszej sprawie wierzyciel zaniechał podjęcia jakichkolwiek kroków mających na celu ustalenie właściwego miejsca zamieszkania dłużnika (Powoda) w sprawie KM 657/07 pomimo przekazanej mu informacji od Komornika Sądowego o błędnym określeniu we wniosku o wszczęcie egzekucji jego adresu”, co przekładało się na rzekomą powinność umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa z uwagi na zaniechanie ze strony wierzyciela.

Nie została także wykazana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem skarżący ograniczył się jedynie do samego stwierdzenia, iż „przedstawione w niniejszej skardze zarzuty i ich uzasadnienie w odniesieniu do stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego wskazują na jej oczywistą zasadność”. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że zachodzi ona wówczas, kiedy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie kwalifikowanych uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym i oczywistym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. W rezultacie oczywista zasadność skargi kasacyjnej może wynikać tylko z

oczywistych błędów sądu spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.). Należy również dodać, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być konstruowany, tak jak to miało miejsce w przypadku powołanej przez skarżącego przesłanki „oczywistej zasadności skargi”, szablonowo i lapidarnie, gdyż od jego rzetelnej argumentacji zależy ewentualne powodzenie skargi kasacyjnej. W efekcie beczynność argumentacyjna wnoszącego skargę kasacyjną nie może, w konsekwencji, oznaczać przerzucenia na Sąd Najwyższy ciężaru poszukiwania w uzasadnieniu jej podstaw/zarzutów wymaganych elementów konstrukcyjnych skargi. Zaprezentowana przez skarżącego wzmianka, o której mowa wyżej, w żadnym przypadku nie mogła odnieść skutku w postaci przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Niezależnie od wszystkich powyższych rozważań, można także wskazać, że łącznie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano, bowiem, w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 października 2008 r., II PK 158/08 (niepubl.), przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny, jak i prywatny skarżącego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.).

Wskazać, nadto, należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie art. 98 § 1, §1¹ i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[PG]

(r.g.)